

Pfv.II.21.873/2012/6.

A Kúria a dr. Bálint Erika gyámhivatal vezető által képviselt felperesnek a dr. Tóth Zoltán Mátyás ügyvéd, ügygondnok alperes ellen cselekvőképességet érintő gondnokság alá helyezés iránt a Pesti Központi Kerületi Bíróságon 3.P.105.258/2010. szám alatt folyamatban volt és a Fővárosi Törvényszék 54.Pf.638.612/2011/9. számú ítéletével elbírált ügyében az említett számú jogerős határozat ellen az alperes részéről 6. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán az alulírott napon - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

i t é l e t e t :

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Az alperes ügygondnokának a díját 10.000 (tízezer) forint munkadíjban és 2.700 (kettőezer-hétszáz) forint ÁFA-ban, összesen 12.700 (tizenkettőezer-hétszáz) forintbn állapítja meg, amelyet az állam visel.

Felhívja a Kúria Költségvetési és Ellátási Főosztályát, hogy a fenti ügygondnoki díjat a számla bemutatását követően utalja ki az alperes ügygondnokának.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A főiskolai végzettségű alperes programozóként dolgozott. 28 éves korától pszichiátriai beteg, számos alkalommal kezelték pszichiátriai osztályon paranoid skizofrénia megbetegedéssel.

Az alperes édesanyjával élt együtt, édesanyja haláláig, majd a tulajdonát képező ingatlanban egyedül élt. Rokkant nyugdíjas, nyugdíjának összege 81.000 forint.

Az alperes állapota időszakonként zavart, hallucinációi vannak, lakókörnyezetét hangos kiabálással, különböző tárgyak ablakból való kidobálásával zavarja. Ilyenkor a saját maga ellátására nem képes, több alkalommal kórházba szállítására került sor, ahol a gyógykezelés hatására az állapota átmenetileg javult.

Az alperes 2010. október 15-től ismételten pszichiátriai osztályi kezelésre szorult. Utóbb rehabilitációs ellátásban részesült, illetve részesül. Unokatestvére, F. P.-né tartja vele a kapcsolatot, akit a bíróság ideiglenes gondnokául rendelt.

A felperes módosított keresetében kérte az alperes cselekvőképességet korlátozó gondnokság alá helyezését, általános jelleggel.

Az alperes személyesen a kereset elutasítását kérte. Ügygondnoka a bizonyítási eljárás lefolytatását követően a kereset teljesítését nem ellenezte.

Az elsőfokú bíróság ítéletével az alperest cselekvőképességet korlátozó gondnokság alá helyezte, minden ügycsoport vonatkozásában. A kötelező felülvizsgálat időpontját az ítélet jogerőre emelkedését követő 5. évben állapította meg.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárás során tanúként hallgatta meg F. P.-nét, az alperes unokatestvérét, aki megerősítette, hogy az alperes 28 éves kora óta súlyosan depressziós. Amikor kezelték, akkor általában ennek köszönhetően kompenzálódott az állapot, majd kis idő múltán ismételten rosszabbodott, befelé fordulóvá vált. A tanú szerint az alperes az utóbbi 5-6 évben „teljesen elvadult” állapotban élt, előfordult, hogy este 10 órakor telefonált a tanúnak, hogy vigyen neki kenyeret, mert éhen hal. Az édesanyja halálát követően egy ideig fizette a rezsi költségeket, azonban utóbb volt olyan időszak, amikor a tartozásait nem tudta nyomon követni. A szomszédok több alkalommal panaszkodtak rá, miszerint az éjszakai üvöltéssel zavarja őket. A tanú szerint az alperes a saját ügyeit megfelelően ellátni nem képes.

A perben beszerzett igazságügyi elmeorvos szakértői vélemény értelmében az alperes betegsége három évtizede kezdődött, számos alkalommal állt kezelés alatt pszichiátriai osztályon. A kórházból kikerülve gyógyszereit rövid ideig szedte, majd azokat elhagyta, ilyenkor kritikátlan magatartást tanúsított. Az előzményi iratok és az alperes vizsgálata alapján a szakértő rögzítette, hogy az alperes a tudathasadásos elmezavar téveszmékkal, kóros vonatkoztatásokkal, kóros szerv érzésekkel jelzett formájában (krónikus paranoid skizofrénia) szenved, betegség belátása nincsen, otthonában izolálódott életmódot él, időnként a rokonaitól sem fogad el segítséget. A gyógyszer elhagyást követően előfordul, hogy nem eszik, magatartása kritikátlanává válik. Kórházi osztályos felvételei minden esetben akarata ellenére sürgősséggel történtek. A fentiekre tekintettel az alperes ügyei viteléhez szükséges belátási képessége tartósan, nagymértékben csökkent, orvosi szempontból a korlátozó gondnokság alá helyezése indokolt, általános jelleggel. Állapotában változás előadódhat, ezért

felülvizsgálata három év múlva javasolt.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítékokat mérlegelve megállapította, hogy az alperesnek az ügyei viteléhez szükséges belátási képessége skizofrénia megbetegedése miatt tartósan és nagymértékben csökkent, ezért őt cselekvőképességet korlátozó gondnokság alá helyezte általános jelleggel és a szakértői vélemény alapján döntött a kötelező felülvizsgálat időpontjáról, az ítélet jogerőre emelkedését követő három év elteltével.

A másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét azzal hagyta helyben, hogy a kötelező felülvizsgálat időpontja helyesen 3 év. Ezen túlmenően az alperest kizárta a választójogból.

A másodfokú bíróság az alperest személyesen meghallgatta. Ennek alapján, illetve az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítási eljárás adatait mérlegelve megállapította, hogy az elsőfokú bíróság helyes döntést hozott, amelyet kellően meg is indokolt.

Az alperes jelenleg viszonylag kompenzált állapotban van, ami azonban a védett környezet, a róla való gondoskodás, a rendszeres étkezés biztosításának és a gyógyszeresedés pozitív hatásának az eredménye. Ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet felülmérlegelésére nem látott lehetőséget. Az alperes az ügyei önálló vitelére a per adatai alapján önállóan nem, csak és kizárólag korlátozott mértékben képes.

A másodfokú bíróság észlelte, hogy a szakértői véleményben javasolt 3 évi felülvizsgálattal szemben az elsőfokú bíróság ítéletének rendelkező része 5 évben állapította meg a felülvizsgálat időpontját, nyilvánvaló elírás folytán, figyelemmel arra is, hogy az elsőfokú ítélet indokolása azt tartalmazza, hogy a felülvizsgálat időpontját az elsőfokú bíróság a szakértői véleményben rögzítettekkel egyezően állapította meg. Erre tekintettel a másodfokú bíróság a számelírást hivatalból, az alperes érdekében állóan is kijavította.

Tekintettel arra, hogy a gondnokság alá helyezési perben a bíróságnak 2012. január 4-e óta döntenie kell arról, hogy az érintett, gondnokság alá helyezett személyt a választójogból kizárja-e vagy sem, és erről az elsőfokú bíróság nem rendelkezett, ezért a másodfokú bíróság ezen kérdés megítélése céljából a Pp. 310. § (2) bekezdése alapján kiegészítő elmeorvos szakértői vizsgálatot rendelt el. A szakértői vélemény értelmében az alperesnek a választójog gyakorlásához szükséges belátási képessége tartósan, nagymértékben csökkent. Erre tekintettel a másodfokú bíróság az alperest a választójogból kizárta.

A jogerős ítélet ellen az alperes, illetve ügygondnoka nyújtott be

felülvizsgálati kérelmet.

Az alperes ügygondnoka - tartalmát tekintve - a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a felperesi kereset elutasítását kérte.

Előadása szerint az alperes elsődlegesen azt sérelmezi, hogy gondnokság alá helyezésére tekintettel B.-n, szociális otthonban helyezték el, noha ezt a szociális igazgatásról és ellátásról szóló 1993. évi III. törvény 67-71. §-ai nem teszik indokolttá. Az alperes szeretne a lakásába visszatérni, az intézeti környezet ugyanis betegségének rosszabbodását idézi elő. Vállalja, hogy önként, rendszeresen részt fog venni a szükséges gyógykezeléseken.

Az alperes személyes beadványa értelmében az intézeti elhelyezés nem indokolt, a szakértői vizsgálatra olyan életszakaszban került sor, amikor a körülmények rendkívül kedvezőtlenül hatottak állapotára. A jogerős ítéletet követő intézeti elhelyezés ugyanakkor nem segítheti elő egészségi állapotának kedvező változását.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására irányult.

A felperes kiemelte, hogy az alperessel szembeni gondnokság alá helyezési eljárásra azért került sor, mivel az alperes ismételten, sokadik alkalommal, a szükséges gyógyszerek szedésének elhagyását követően igen rossz pszichés állapotba került. A lakásának közüzemi számláit nem fizette, a tartozásai felhalmozódtak. Otthonába bezárkózott, senkit sem engedett magához. Lakása az emberi lakhatásra alkalmatlanná vált. Viselkedése önmagára, illetve közvetlen környezetére is veszélyt jelentett. A cselekvőképességet korlátozó gondnokság alá helyezés, az intézeti körülmények, illetve a gondnok segítő tevékenysége együttesen eredményezték, hogy az alperes állapota jelenleg stabilizálódott.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Ptk. 14. §-ának (4) bekezdése szerint cselekvőképességet korlátozó gondnokság alá a bíróság azt a nagykorú személyt helyezi, akinek az ügyei viteléhez szükséges belátási képessége a pszichés állapota, szellemi fogyatkozása, vagy szenvedélybetegsége miatt - általános jelleggel, illetve egy-egy ügycsoport vonatkozásában - tartósan, vagy időszakonként visszatérően nagymértékben csökkent.

Jelen esetben a bizonyítási eljárás eredményeként egyértelműen, kétséget kizáróan bizonyítást nyert, hogy az alperes három évtizede tudathasadásos elmezavarban szenved, betegség belátása nincsen, esetenkénti pszichiátriai osztályon történt gyógykezelésének

eredményeként átmenetileg ugyan kompenzált állapotba kerül, azonban otthonában a gyógyszerek szedésével felhagy és ismételten kritikátlan állapotba kerül. Önmagát ilyenkor ellátni nem képes, a számláit nem fizeti, lakókörnyezetével is konfrontál.

Ugyan az alperes a személyes beadványaiban, illetve meghallgatása során csak hangulat-ingadozást ismert el, azonban a bizonyítékok összességét mérlegelve helyesen jutott az első-, illetve a másodfokú bíróság arra a következtetésre, hogy a paranoid skizofréniában szenvedő alperes számára szükséges jogi védelem, biztonság csak a cselekvőképességet korlátozó gondnokság alá helyezés, a gondnok segítsége útján biztosítható.

A felülvizsgálati kérelemből kitűnően az alperes elsődlegesen intézeti elhelyezését kifogásolja, nehezményezni, az otthonában, megszokott környezetében szeretne élni. A cselekvőképességet korlátozó gondnokság alá helyezésnek azonban nem szükségképpen következménye a gondnokság alá helyezett személy intézményi elhelyezése, amit kizárólag az érintett személy állapota, körülményei tehetnek indokolttá. Ezt az alperes esetében megalapozhatja a betegség belátás hiánya, a szükséges gyógyszerek szedésének elmaradása, ami hosszabb távon minden esetben az alperes életkörülményeinek ellehetetlenüléséhez vezetett a múltban, és ami intézményei keretek között megelőzhető.

A kifejtettekre tekintettel a Kúria megállapította, hogy a jogerős ítélet nem jogszabálysértő, ezért azt a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A Kúria az alperes ügygondnokának díját a Pp. 311. §-ának (6) bekezdésére figyelemmel állapította meg, annak viseléséről pedig a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (6) bekezdése alapján rendelkezett.

Budapest, 2013. szeptember 24.

Dr. Kőrös András s.k. a tanács elnöke, dr. Makai Katalin s.k. előadó bíró, dr. Csúri Éva s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő